

LESYČR

TRILATERÁLNÍ RAMSARSKÁ PLATFORMA

**PROJEKTY NA ÚZEMÍ MOKŘADU ZA
25 LET OD PODPISU MEMORANDA O
POROZUMĚNÍ**

8. 9. 2026 ŽIDLOCHOVICE

ING. JAN DOVRTĚL

LESY ČESKÉ REPUBLIKY, S.P.

Podpis memoranda

30. srpna 2001
slavnostní podpis
Memoranda o
porozumění mezi
ministerstvy ČR, SR a
Rakouska.

Každá ze tří
zúčastněných zemí
byla zastoupena
osmičlennou delegací,
složenou ze zástupců
ministerstev životního
prostředí, zástupců
NGO, okresních úřadů
a dalších dotčených
organizací.

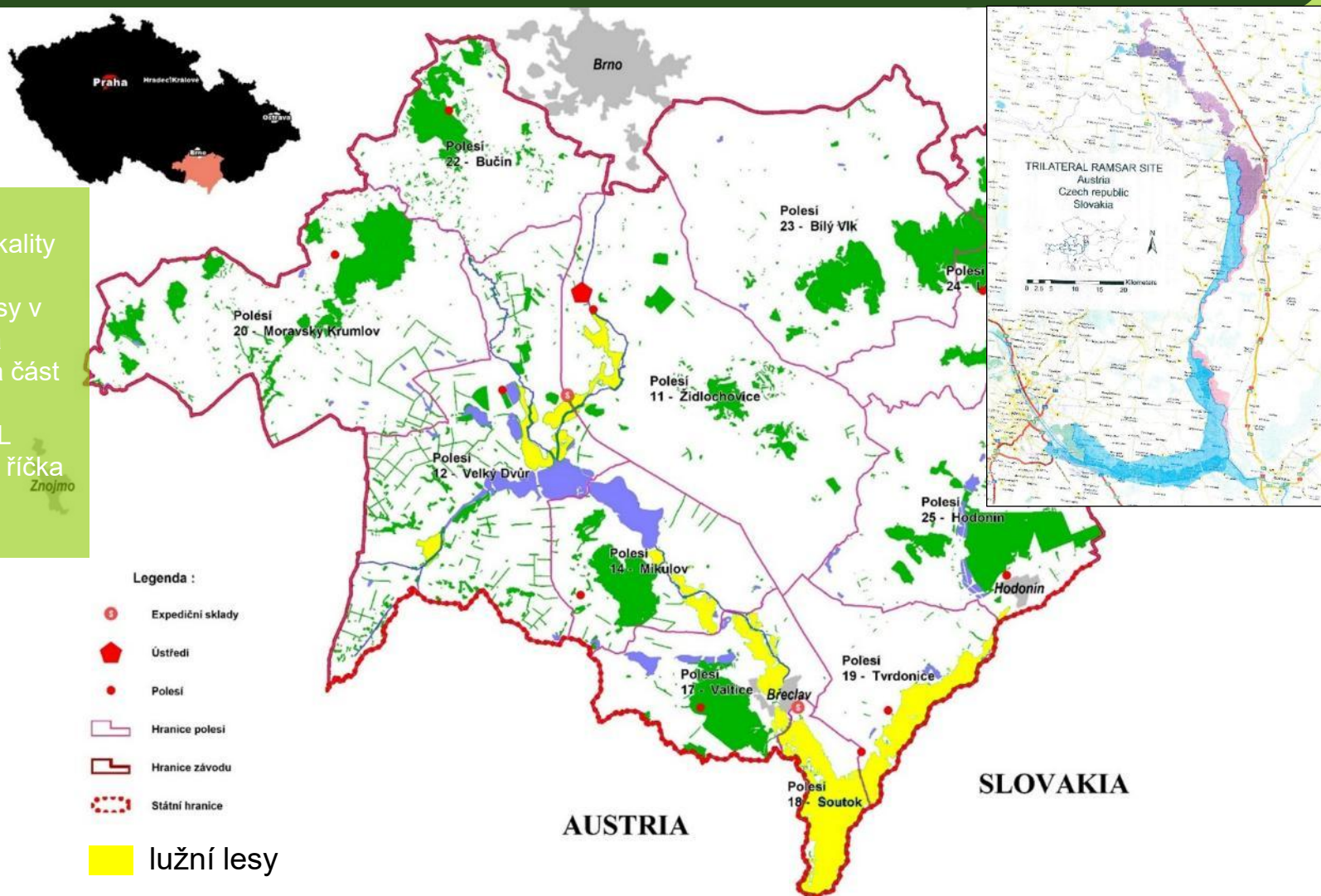
Memorandum ustavilo
vznik tzv. Ramsarské
platformy
(přeshraniční
spolupráce v rámci
ramsarské lokality).

30. 8. 2001, zámek Židlochovice

Česká část RS, vodní režim lokality

Česká část ramsarské lokality představuje především lesy v nivách Dyje a Moravy (malá část též v povodí Svatky – EVL Plačkův les a říčka Šatava)

Lužní lesy na jižní Moravě

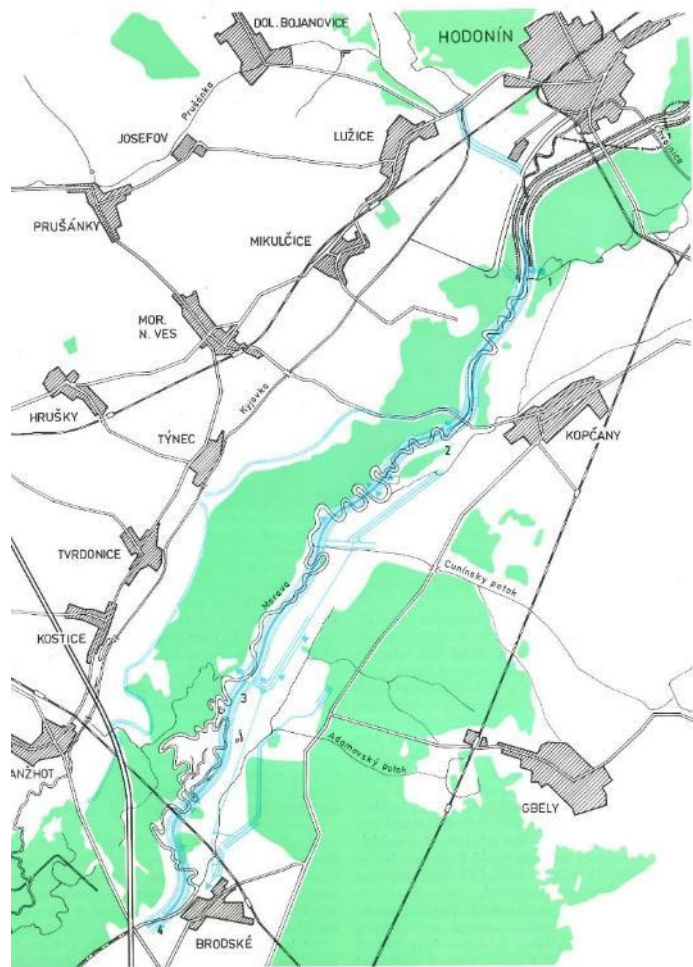
Pravidelné záplavy v dolních tocích Dyje a Moravy již od 11. stol.
(sedimentace, povodňové hlíny).

12 000 ha lužních lesů, nemohou
bez vody dlouhodobě existovat.
Záplavy, adaptace na specifický
vodní režim

Zatopený poldr Soutok, Černá jezera při povodni v říjnu 2020.

Povodně dříve a dnes – komplexní vodohospodářské úpravy jižní Moravy

Úprava Moravy v úseku Lanžhot - Hodonín — situace: 1 — odvodňovací poci stonice Vranůvka, 2 — valkový jez, 3 — pevný stupeň se šlyblou, — hahvaný skluz.

0 5 km

— DÁLICE	— SHYBKÝ
— SILNICE	— POKYBLIVÉ JEZY
— ŽELEZNICE	— STUPNÉ
— VODNÍ TOKY	— ODLEHOVACÍ JEZY
— VODNÍ PLOCHY	— VÝPUSTI
— SÍDLA	— ODBĚRY
— HRANICE STÁTNÍ	— VÝPUST Z POLDRU
— HRANICE REPUBLIK	— PŘELIVNÉ OBJEKTY
— LESY	— ČERPAČÍ STANICE
— PRŮKOPY	— VODNÍ ELEKTRÁRNA
— ODPADY	— PROVOZNÍ STŘEDISKO
— OCHRANNÉ HRÁZE	— ZÁVLHOVÝ KANÁL
— ODVODŇOVACÍ STUDNY SE SBĚRNÝMI PŘÍKOPY	— ZÁVLHOVÉ PLOCHY

49. Úprava Moravy v úseku Lanžhot - Hodonín — nasazení mechanizace pro zvládnutí zemních prací.

Příklad úpravy na řece Moravě v úseku Hodonín – Lažnot.

- Přirozený vodní režim nivy narušen vodohospodářskými úpravami na řekách – projekt komplexních vodohospodářských úprav Jižní Moravy 1968 - 1989 (VD NM)

Dopad VH úprav na lužní lesy

Vodohospodářské úpravy měly dopad na hydrologii niv, změna vodního režimu se projevila i ve zhoršení zdravotního stavu lužních lesů.

Revitalizační systém na polesí Soutok

V letech 1990- 1999 byly z podnětu tehdejších státních lesů byly zahájeny projekty na revitalizaci lužních lesů (dotace lesa vodou pomocí vodních kanálů).

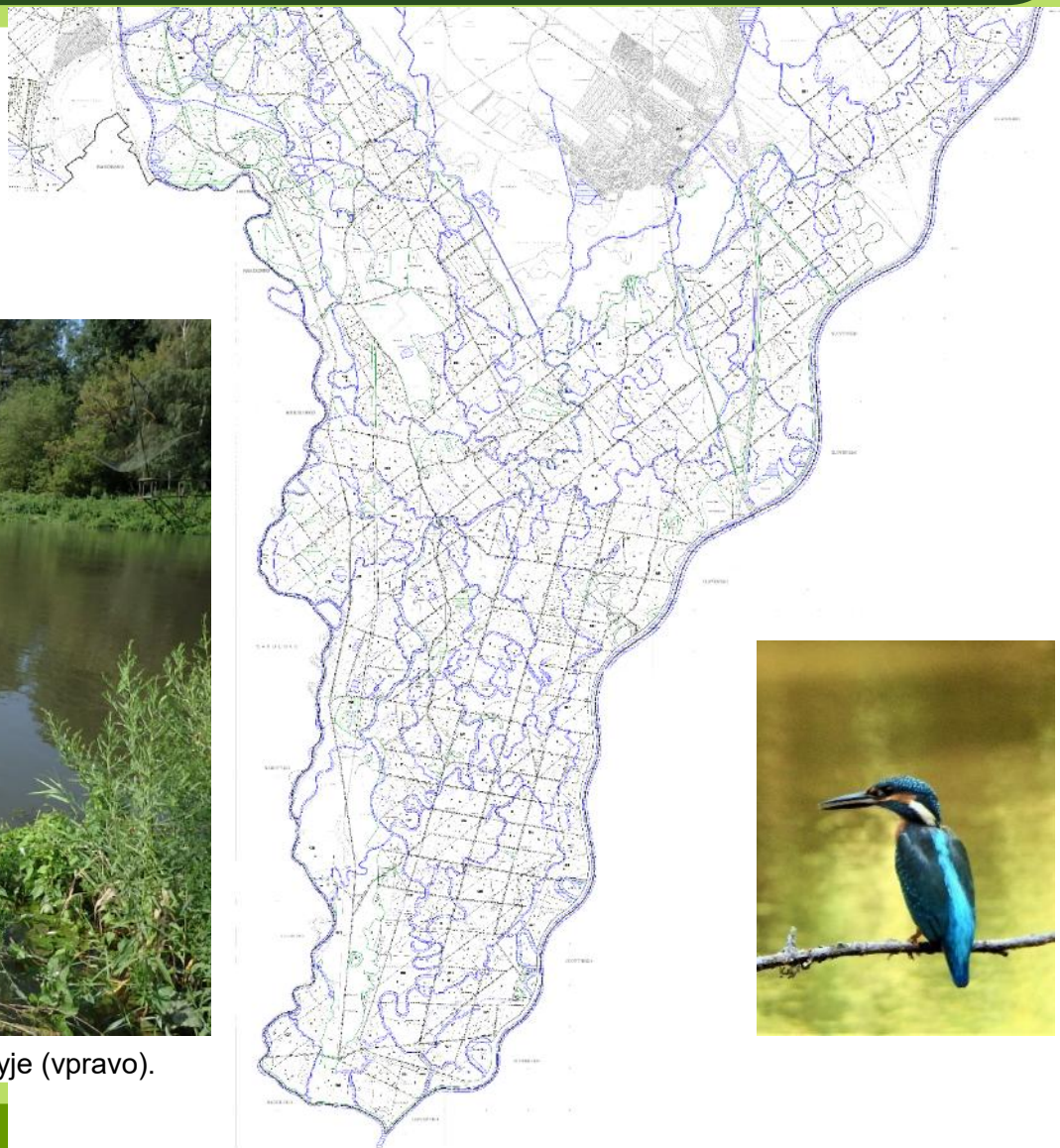
V letech 1990 – 1999 bylo na polesí Soutok obnoveno 70 km lesních kanálů, vybudováno 25 stavidlových objektů a 84 propustků.

Revitalizační systém na polesí Soutok

Složitý systém vodních kanálů osazený soustavou stavidel a propustků umožňuje v rovinaté nivě rozvádět kanály vodu a dotovat podloží vodou na velké ploše.

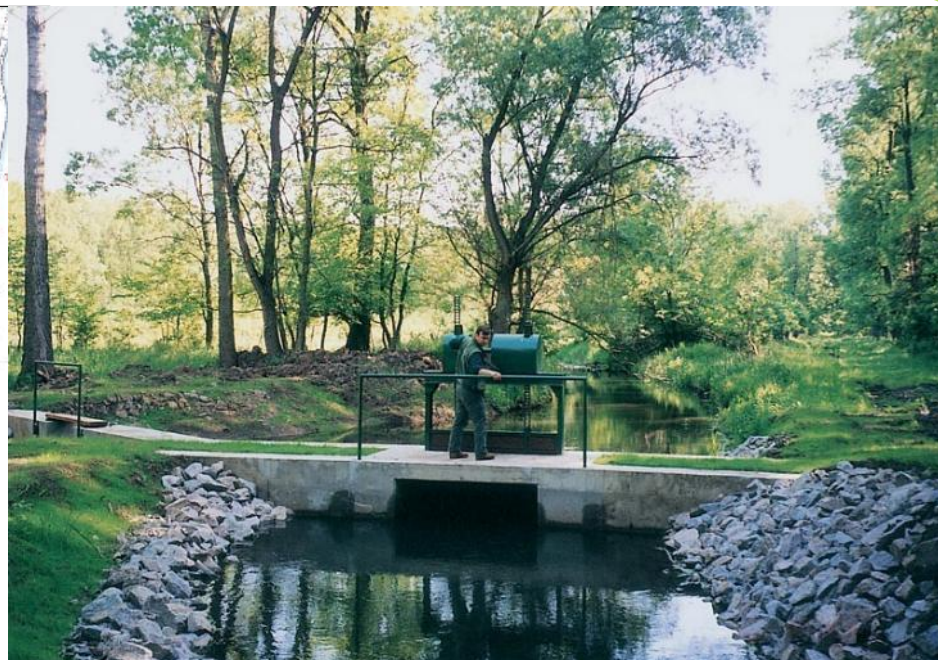

Soutok řek - mísení kalné vody Moravy (vlevo) s vodou Dyje (vpravo).

Revitalizace na polesí Tvrdonice I. a II. etapa

Ukázka revitalizací na polesí Tvrdonice (úsek Hodonín - Lanžhot) provedených v 90. letech minulého století. Tmavě modře vyznačeny upravené úseky kanálů.

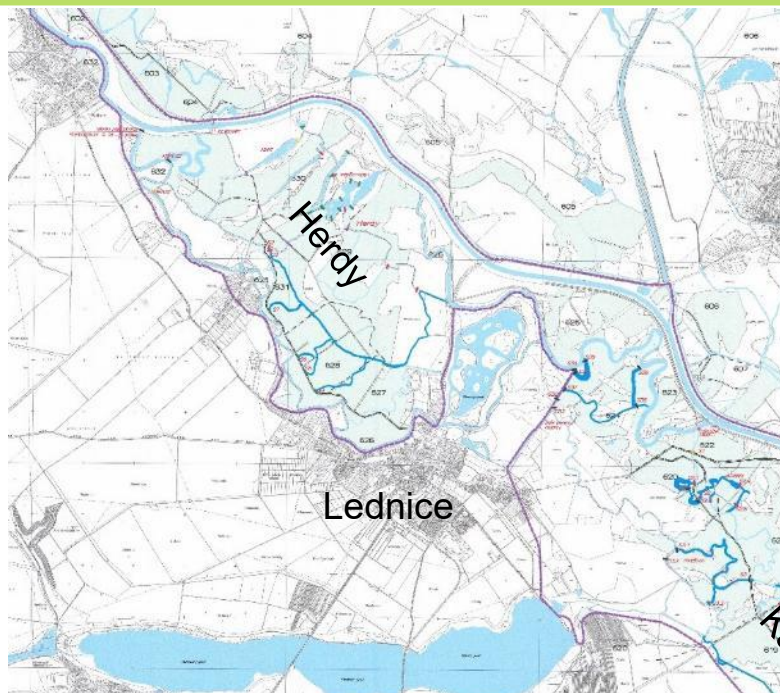

Na polesí Tvrdonice začaly revitalizace v roce 1993 propojením nápuštých objektů na řece Moravě se sítí vodních kanálů.

Další úpravy byly rozděleny do několika etap. I. etapa zahájená v r. 1996 řešila pročištění několika kilometrů vodních toků a přívodního kanálu Žábniček. Ve II. etapě (1998 – 1999) bylo zbudováno 18 stavidel, které umožňují zvýšení hladiny a napuštění navazujících meandrů a tůní.

III. Etapa 2019 – 2020, čištění úseků, objekty, mokřady, OPŽP

Revitalizace Kančí obora, Herdy

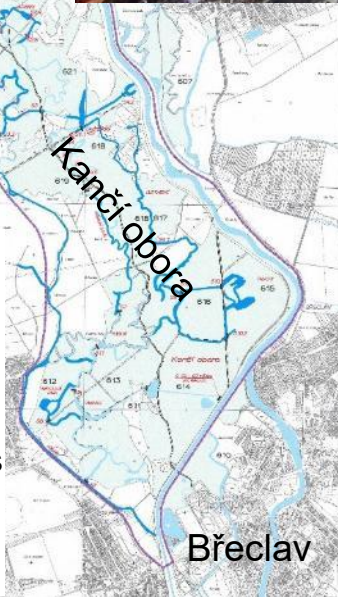

Ukázka revitalizací na polesí Valtice a Mikulov v lokalitě Kančí obora a Herdy. Tmavě modře vyznačeny upravené úseky kanálů.

Kančí obora – úprava vodních kanálů pro rozvod vody, stavítka. Délka kanálů 21,6 km s vodní plochou 6,54 ha. Stálé tůně 9,6 ha, periodické tůně 4 ha. 35 stavítek. Systém napájen vodou ze Staré Dyje u Janohradu.

Kančí obora, březen 2023 - vzedmutím hladiny pomocí soustavy stavítek je každoročně zaplavován les a tímto způsobem je dotován vodou.

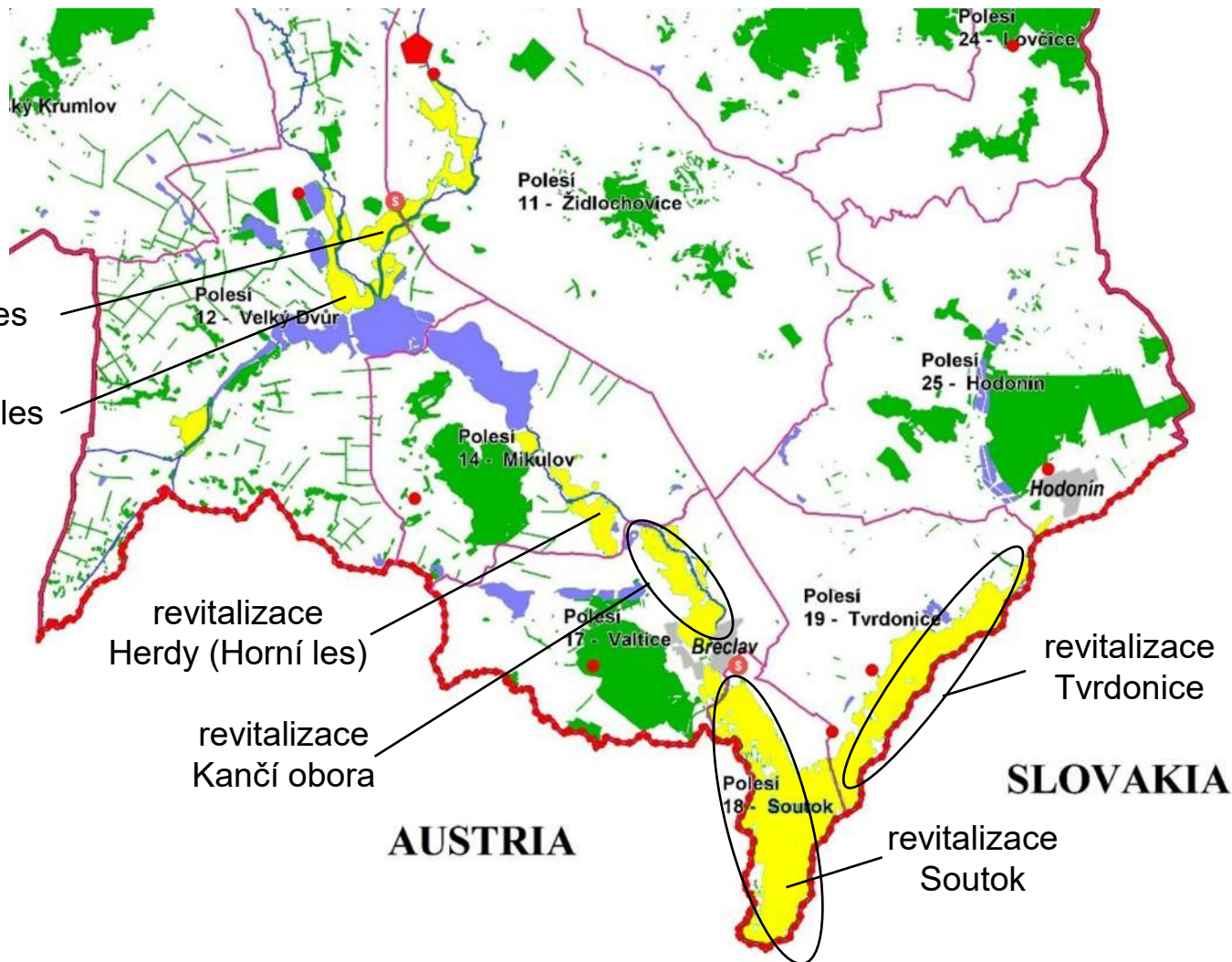

Přehled revitalizační opatření provedených v 90. letech

Určitá revitalizační opatření byla provedena ve všech větších komplexech lužních lesů.

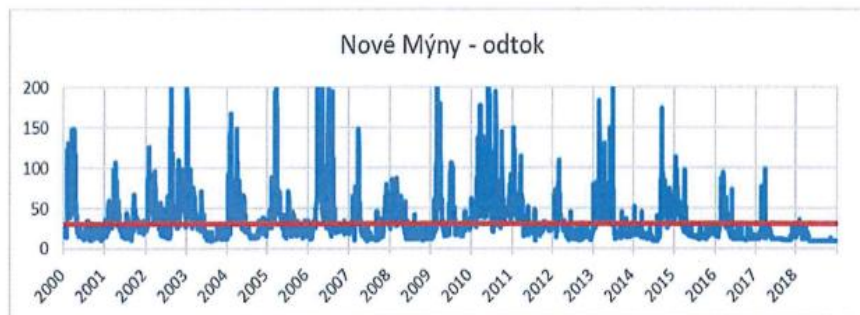
revitalizace Plačkův les

revitalizace Mušovský les

Povodňování lužního lesa

Mimo zásobování lužního lesa soustavami vodních kanálů nechali lesníci již v 90. letech uměle několikrát zaplavit les vodou z řeky. Lze jen někde – Pohansko, poldr Soutok. zvýšená potřeba dotace vodou.

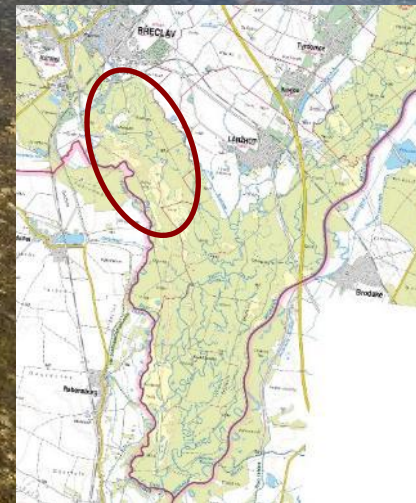

Poldr Soutok – určen pro transformaci povodňových průtoků na Dyji. Přirozené záplavy, po roce 2015 perioda suchých let, -> lužní les strádá, mění se.

Povodňování lužního lesa

- Povodňování - umělá povodňová vlna v Dyji z VN NM. Potřeba dostatečná zásoba vody.
- Povodňování po domluvě se správcem toku v jarních termínech v letech 2017, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023
- Vždy 1 x v roce v jarním období několik dní

Povodňování lokality Soutok na jaře v roce 2023.

Náпустné objekty z Dyje

Náпустné objekty: Pohansko
Podkova
Brána

Slouží k odlehčování povodňových
průtoků a povodňování lesa v jižní
částí polesí Soutok.

Brána

Podkova

- Přes NO Pohansko lze napouštět do poldru soutok až 275 m³/s (určen pro protipovodňovou ochranu).
- Za běžných průtoků v Dyji (cca 30 m³/s) voda objektem neprotéká.
- 65 m³/s v Dyji – 0,86 m³/s v kanálu
- 110 m³/s v Dyji – 20 m³/s v kanálu
- Povodňování v posledních letech při průtoku 80 - 100 m³ v Dyji

Jez Pohansko

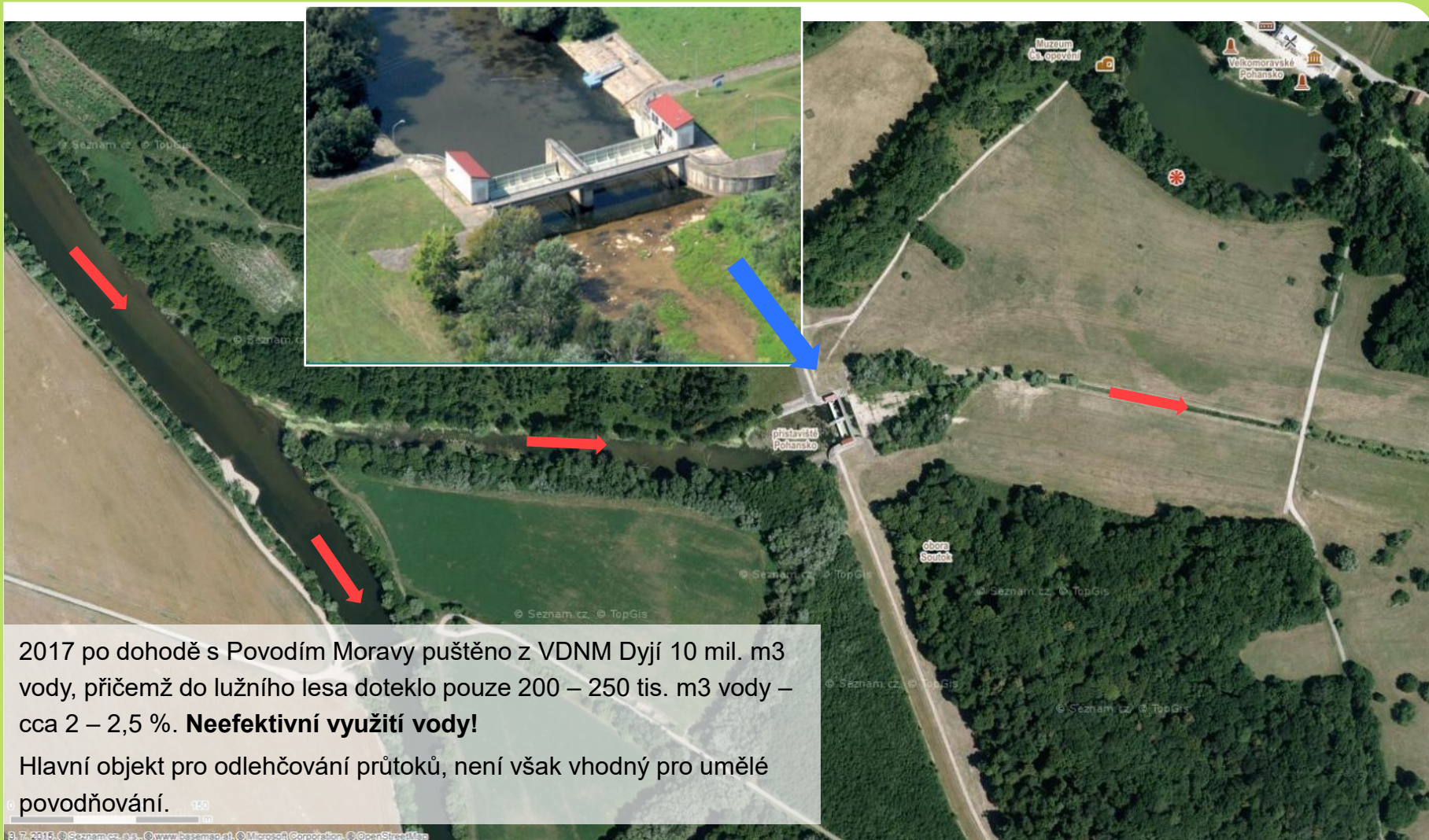
V MŘ VH uzlu Soutok je pro jez Pohansko uvedeno:

Manipulací na odlehčovacím jezu je umožněno zvodňování i povodňování lesů v prostoru poldru, a to:

- zvodňování množstvím $Q = 0 - 1,0 \text{ m}^3/\text{s}$ při průtoku cca 20,0 – 60,0 m³/s v Dyji
- povodňování množstvím $Q = 1,0 - 20,0 \text{ m}^3/\text{s}$ při průtoku cca 60,0 – 110,0 m³/s v Dyji

Voda při povodňování teče z Dyje přes náпустný objekt kanálem do lužního lesa, foto březen 2017.

Povodňování lužního lesa přes NO Pohansko

Klapkový jez Pohansko

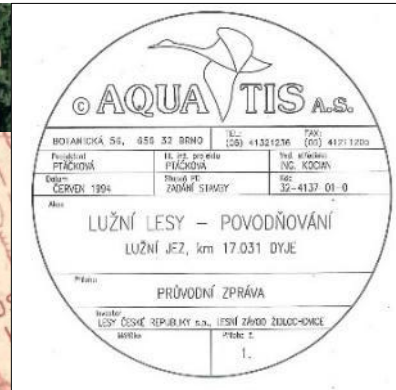
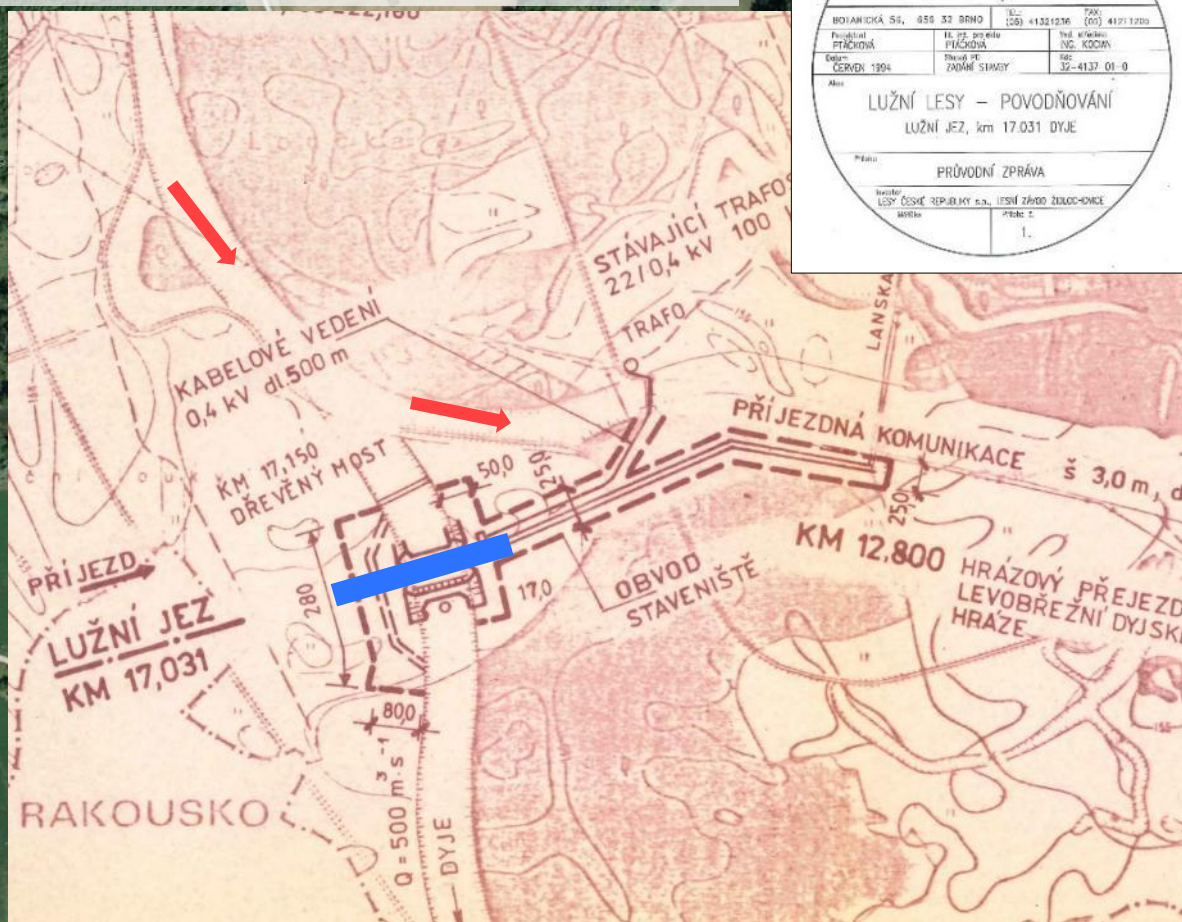
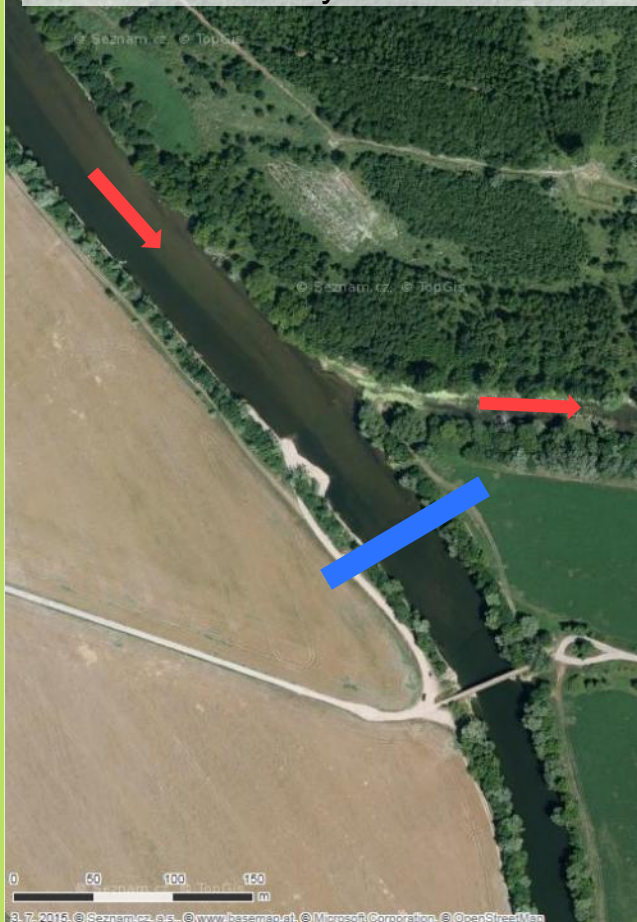
Zbudování příčného (dělicího) objektu na Dyji pod NO by umožnilo efektivní využití vody. Pomocí klapkového příčného objektu lze vzedmout na relativně krátkou dobu hladinu v řece Dyji, tak aby voda mohla proudit přes náпустný objekt Pohansko do lužního lesa.

- 2018 – iniciovaly Lesy ČR, s.p., jednání s vlastníkem pozemků a správcem toků Povodím Moravy, s.p., AOPK ČR
- 2018 – 2019 jednání s partnery (Povodí Moravy, s.p., AOPK ČR, KÚ JMK)
- Projekt s názvem: Obnova přirozeného vodního režimu revitalizační soustavy v EVL Soutok-Podluží.

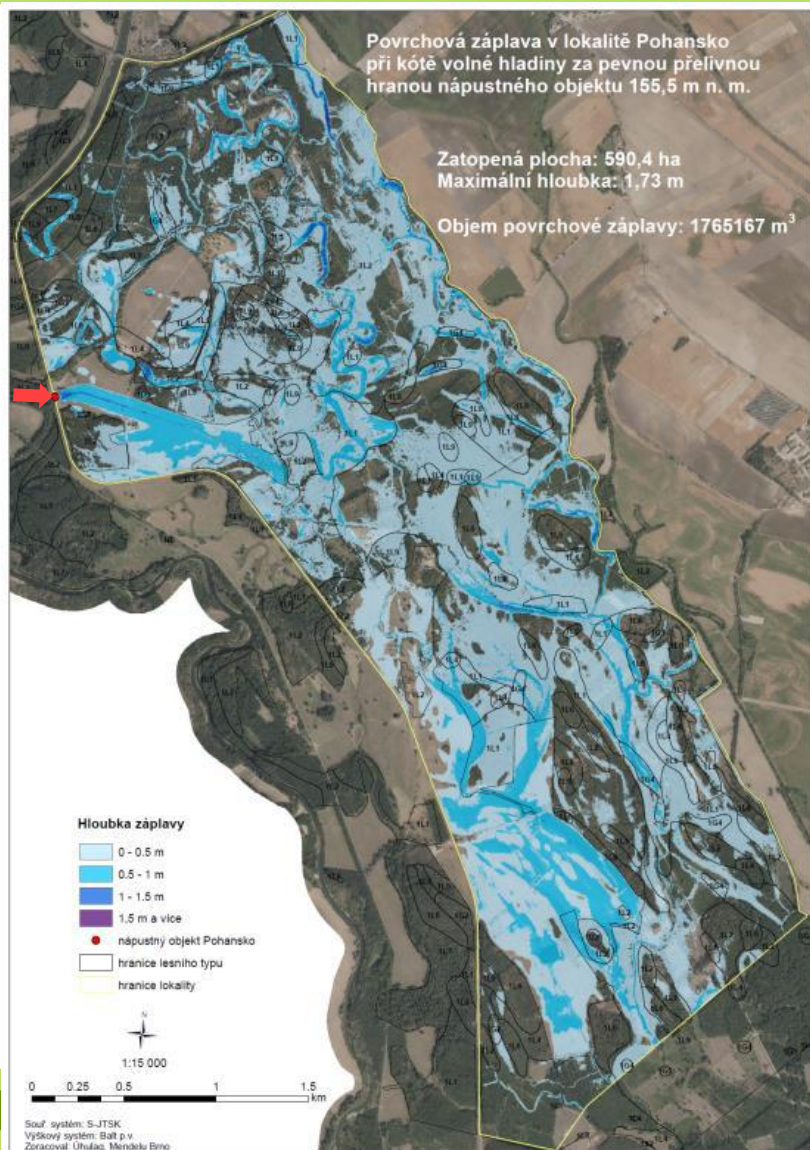

Klapkový jez Pohansko

Technické řešení jezu (příčného objektu) na Dyji projekčně zpracováno již v roce 1994 – nebylo realizováno.

Expertní odhad množství vody

2019 – přípravě předcházet expertní odhad potřeby vody pro povodňování lužního lesa v zájmovém území Pohanska o výměře 1 620 ha – prof. Kulhavý, MZLU LDF.

- Potřeba celkového objemu ve výši 10 mil. m³/rok (lze uvažovat i 12-15 mil. m³/rok).
- Lze zabezpečit dotací přes NO 2x ročně po dobu cca 10 dní.

SO 01 Klapkový jez – podélný řez

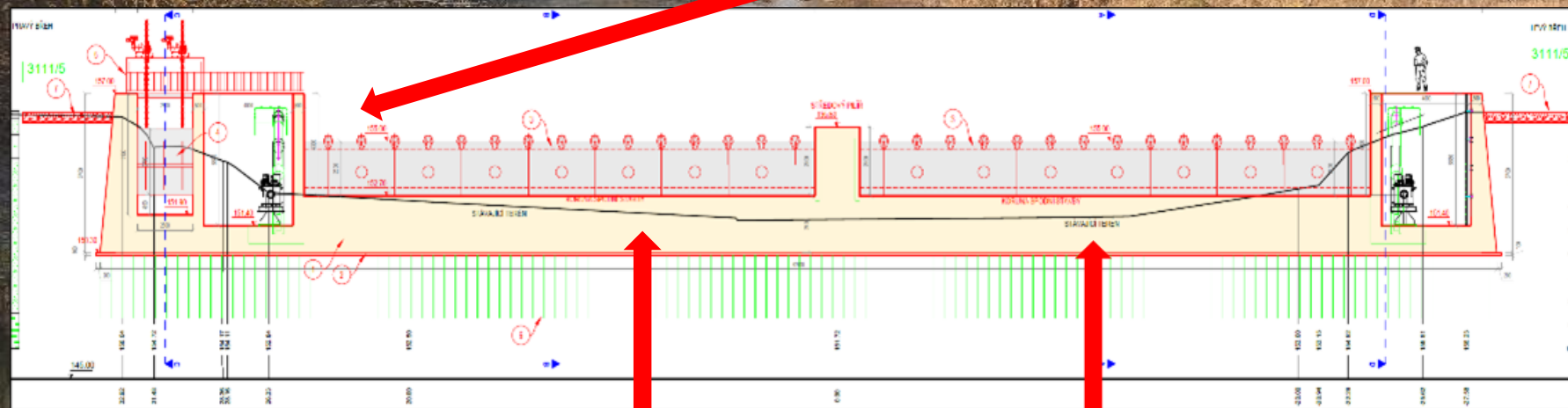
Počet polí: 2
Šířka pole 23 m
Šířka středového pilíře: 2 m
Šířka ovládacího pilíře: 3,5 m

Celková šířka: 62 m
Výška uzávěru: 2,3 m

Štěrková propust

Středový pilíř

Pilíře s ovládáním

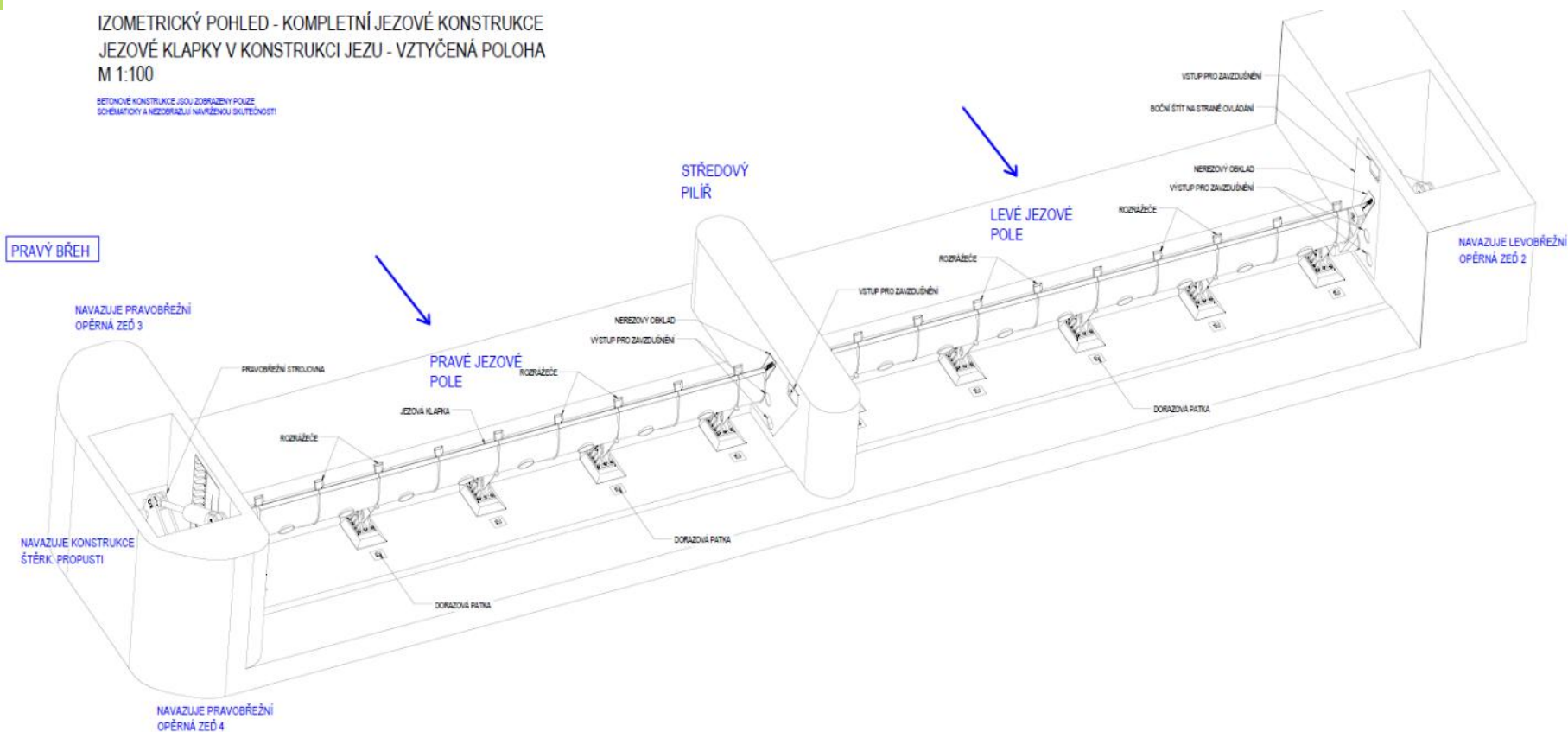

Vzdouvací klapky

Izometrický pohled – kompletní jezová konstrukce

IZOMETRICKÝ POHLED - KOMPLETNÍ JEZOVÉ KONSTRUKCE
JEZOVÉ Klapky V KONSTRUKCI JEZU - VZTYČENÁ POLOHA
M 1:100

BETONOVÉ KONSTRUKCE JSOU ZOBRAZENY POUZE
SCHEMATICKY A NEZOBRAZUJÍ NAHLEDY SKUTEČNOSTI

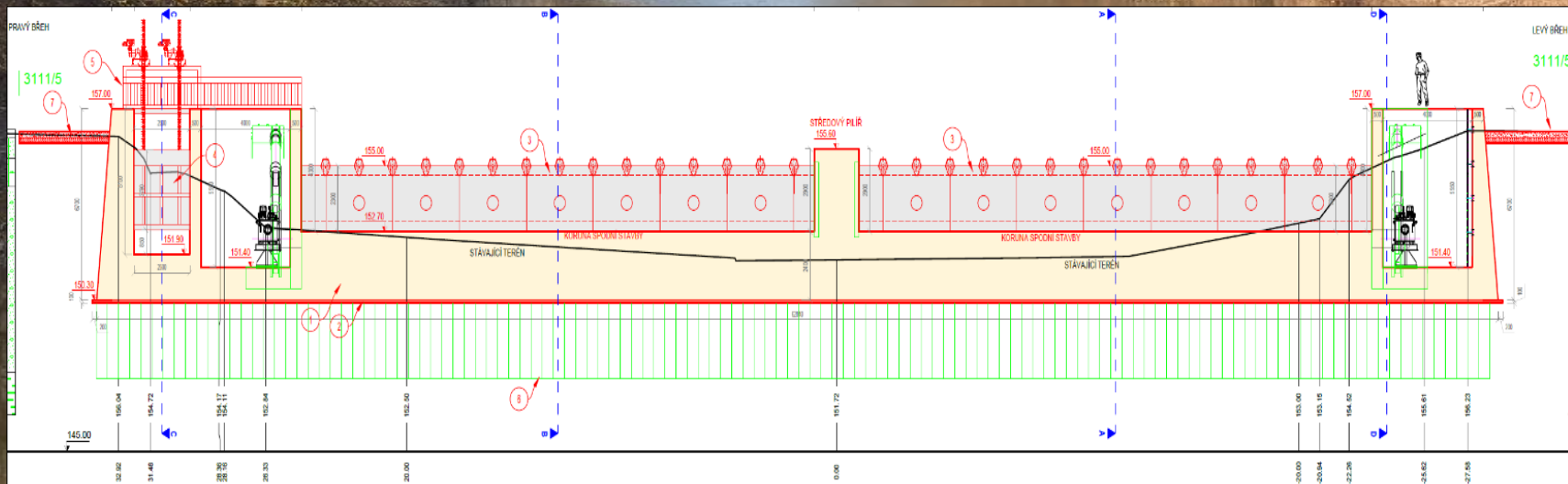

Příčný objekt (SO 01) – provoz jezu

Běžný provoz – klapky ve sklopené poloze. Stavidlo šterkové propusti je zcela vyhrazené.

Při povodňových průtocích - klapky sklopeny a stavidlo vytaženo do horní mezní polohy.

Řízené povodňování - cca 2 x ročně po dobu cca 3-10 dnů. Klapky zdviženy na kótu 155,00 m n.m. a stavidlo šterkové propusti bude otevřeno na 0,85 m. Toto nastavení stavidla umožní minimální průtok 9 m³/s. Předpokládá se činnost klapky od 30 do 70 m³/s.

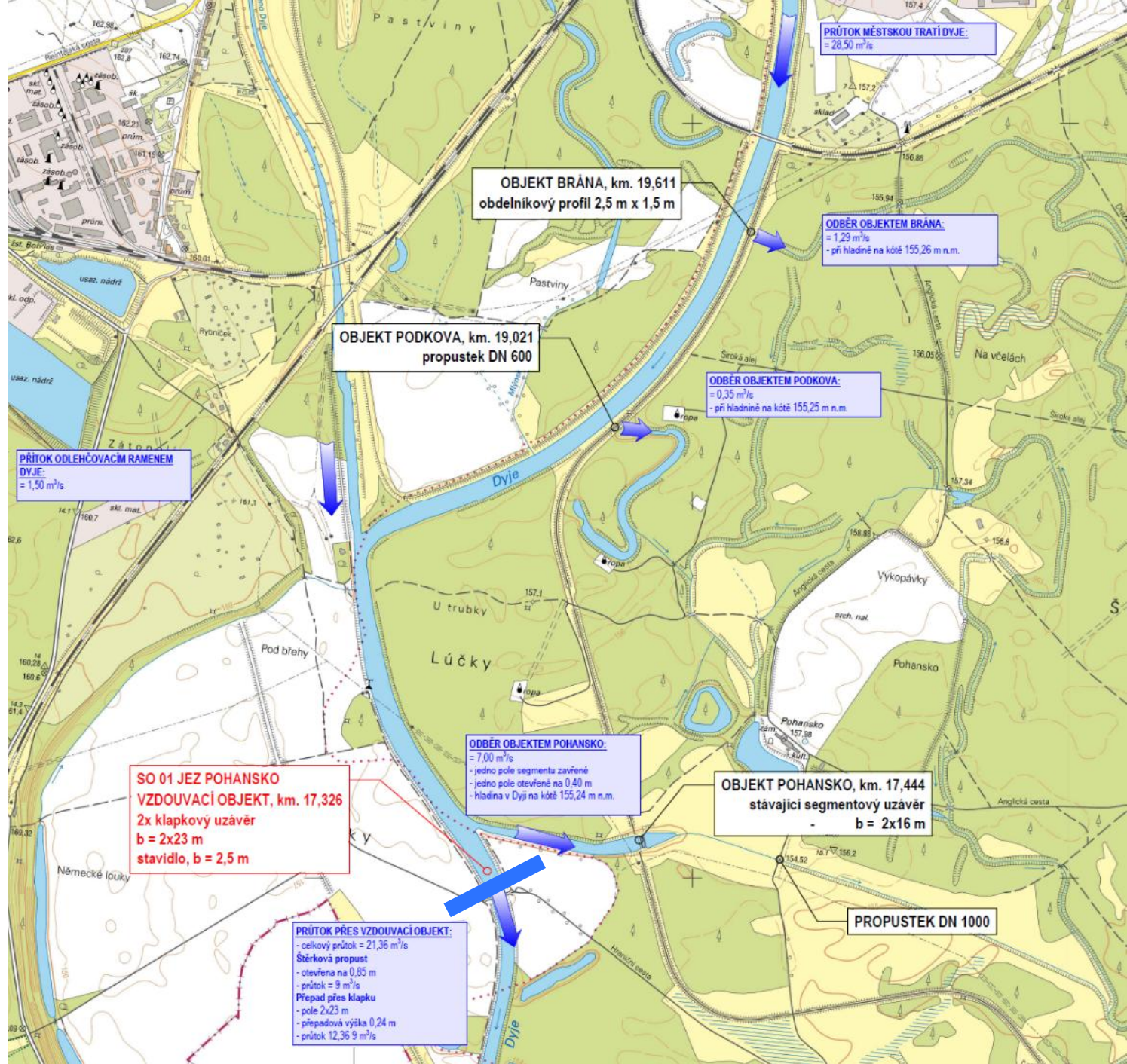
**Funkce
klapkového jezu
při dlouhodobém
průměrném
průtoku Q_a : 30
 m^3/s**

**jez Pohansko 7,0
 m^3/s**

**Podkova 0,35 m^3/s
Brána 1,29 m^3/s**

**Klapkový jez 21,36
 m^3/s
(propust – 9 m^3/s ;
přepad přes
klapku – 12,36
 m^3/s)**

**efektivita 28,8 %
vody do poldru
Soutok**

Aktuální stav projektu

- Zahájení realizace – předání staveniště 7.9. 2023
- Dodavatel: Společnost Metrostav DIZ-OHLA ŽS, Soutok – Podluží
- 2025 dokončena doprovodná opatření (SO2), 2026 se dokončuje se stavba jez, dokončeno 99 % betonových konstrukcí, (9/2026 – usazení 2. klapky)
- Dokončení stavebních prací: listopad – prosinec 2026, (původní termín listopad 2025)
- Stavební náklady projektu: cca 182 mil. Kč
- Dotace: OPŽP 90 %

Stav během výstavby v březnu 2025

SO 02 Další dílčí opatření v EVL Soutok-Podluží zahrnutá do projektu

- 1 Propustek Brána
- 2 Stavítko u Večeřova jezera
- 3 Revitalizace kanálu spojujících Caju s Lánskou struhou
- 4 Napojení tůně Kulatá
- 5 Napojení zemníku Hvězda na Enkládu
- 6 Zvýšení stavidla u Trnavské cesty
- 7 Vytvoření mokřadu nad Enkládou
- 8 Revitalizace mokřadu u Polínkové aleje, napojení na kanál
- 9 Mokřad Hradištsko
- 10 Napojení Sekulské Moravy na kanál, propustek se stavitkem
- 11 Stavidlo v ústí Kladníku do Dyje
- 12 Stavidlo na Vlčí struze
- 13 Obnova mokřadů na Černých jezerech, napojení na Dyji
- 14 Prohloubení tůně Bažina

SO 02 Další dílčí opatření v EVL Soutok - Podluží zahrnutá do projektu – příklady realizací

Opatření č. 13 Obnova mokřadů na Černých jezerech, březen 2025.

Klapkový jez - voda pro území 1 700 ha

- Unikátní projekt, velká stavba na říčním toku jejíž primární účel je čistě ekologický, tj. zajištění vody pro aluviální biotopy v EVL Soutok – Podluží. Umožní kompenzovat negativní dopady stavebních úprav provedených v 2. pol. 20. století na Dyji a uchovat ochránářsky cenné fenomény a biodiverzitu zdejší lužní krajiny.
- Po dokončení projektu získáme jedinečnou možnost efektivně využívat vodu z Dyje. V kontextu nejisté doby měnícího se klimatu a s tím spojeného nedostatku vody to přinese jistotu, že specifický hydrologický režim a na něj vázaná pestrost života zdejších lužních lesů zůstane zachována.
- Závěry tříletého výzkumného projektu (2021-2023) na monitoring biodiverzity tohoto území potvrdily výrazný ústup mokřadních druhů všech skupin organismů a rostlin vázaných na zdejší specifický vodní režim. Situaci dále zhoršilo i sucho a nedostatek srážek v letošním roce. Je třeba plně využít potenciál nově dobudovaného klapkového jezu pro udržení biodiverzity území.

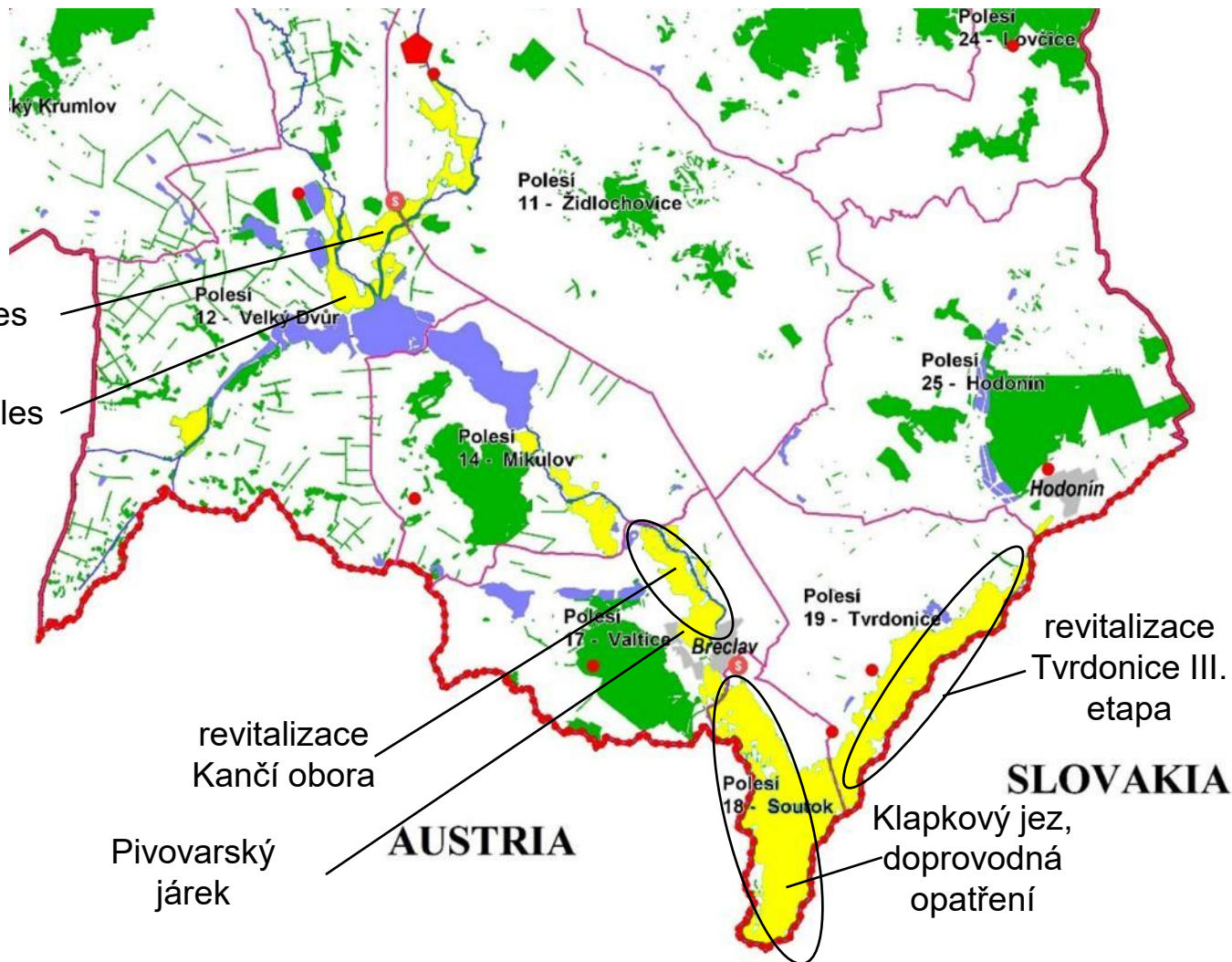

Přehled revitalizační provedených od r. 2001

Na úpravy vodního režimu navázal dílčí úpravy optimalizující funkčnost s využitím především dotačních titulů z OPŽP

revitalizace Plačkův les

revitalizace Mušovský les

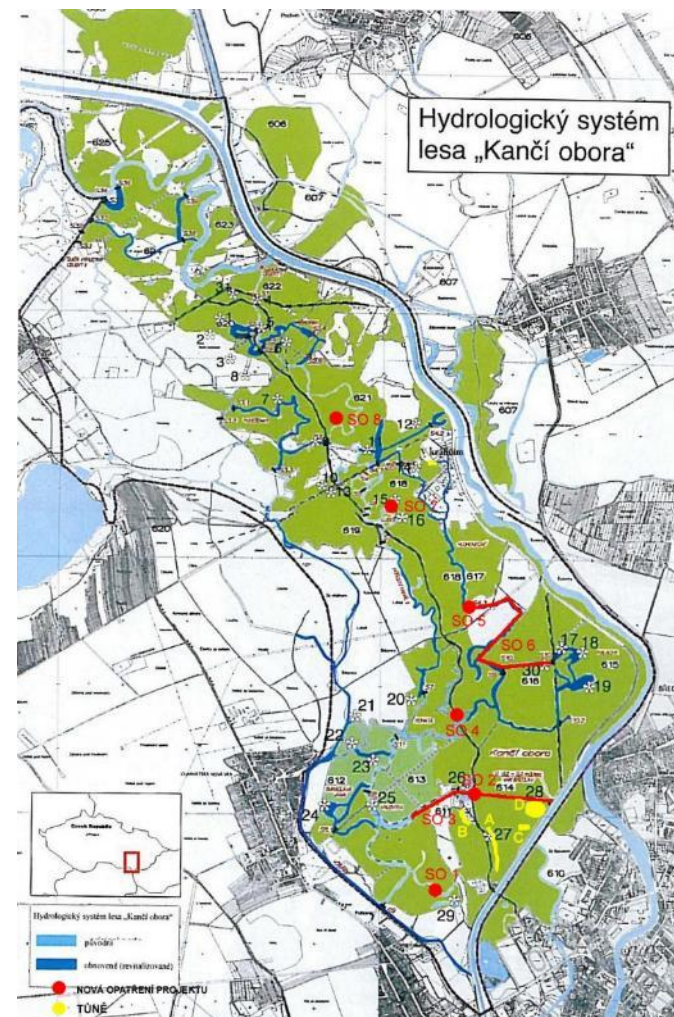
Revitalizace Kančí obora

Název projektu: Optimalizace vodního režimu
vodních kanálů jižní části Kančí obory

Rok realizace: 2012

Realizované typy opatření: čištění vodních kanálů,
stavidla, propustky, mokřady, tůně

Náklady: 2,55 mil. Kč

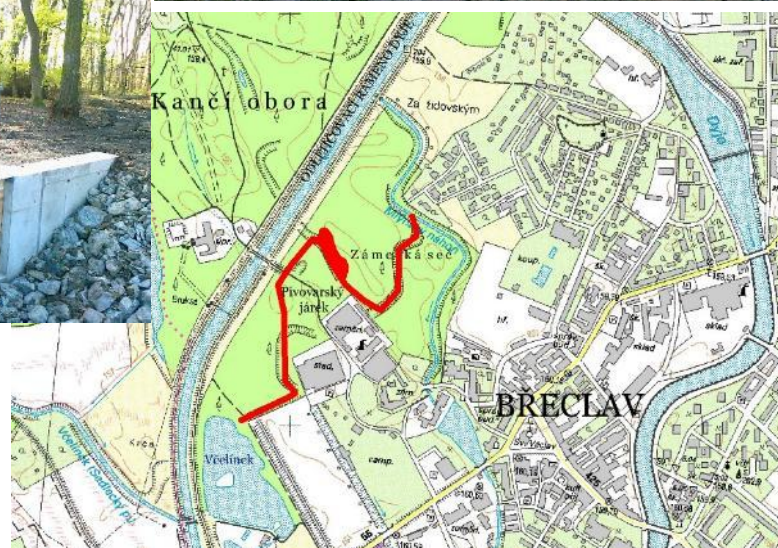
Revitalizace Pivovarského járku

Název projektu: Obnova stanovištních podmínek
ohrožených druhů organismů vázaných na vodní
režim EVL Niva – Dyje

Rok realizace: 2013

Realizované typy opatření: čištění vodních kanálů,
stavidla, propustky, mokřady, tůně

Náklady: 1,94 mil. Kč

PR Plačkův les a říčka Šatava

Název projektu: Zprůtočnění revitalizační soustavy v PR Plačkův les a říčka Šatava

Rok realizace: 2017 - 2018

Realizované typy opatření: čištění vodních kanálů, stavidla, mokřady, tůň

Náklady: 2,99 tis. Kč

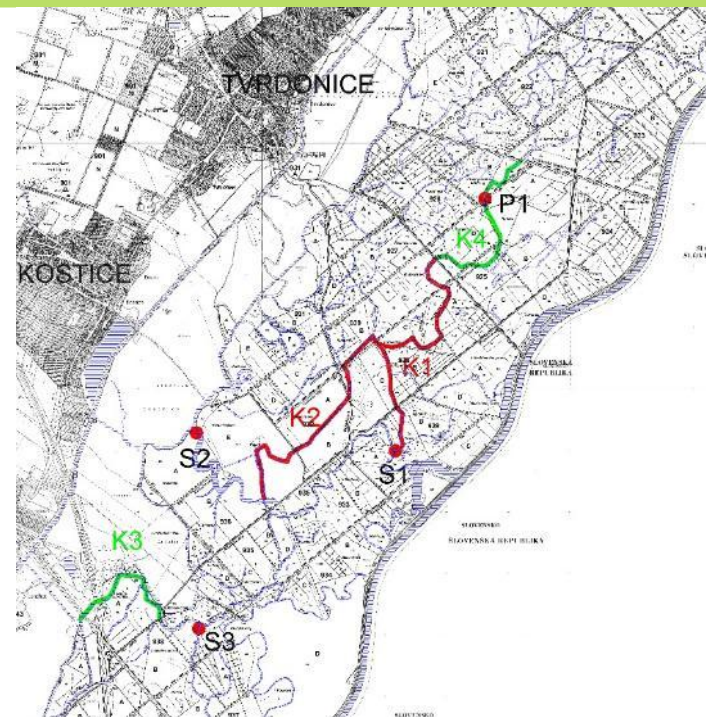
Revitalizace Tvrdonice III. etapa

Název projektu: Revitalizace lužního lesa Tvrdonice
III. etapa

Rok realizace: 2019 - 2020

Realizované typy opatření: čištění vodních kanálů,
stavidla, propustky, mokřady, tůně

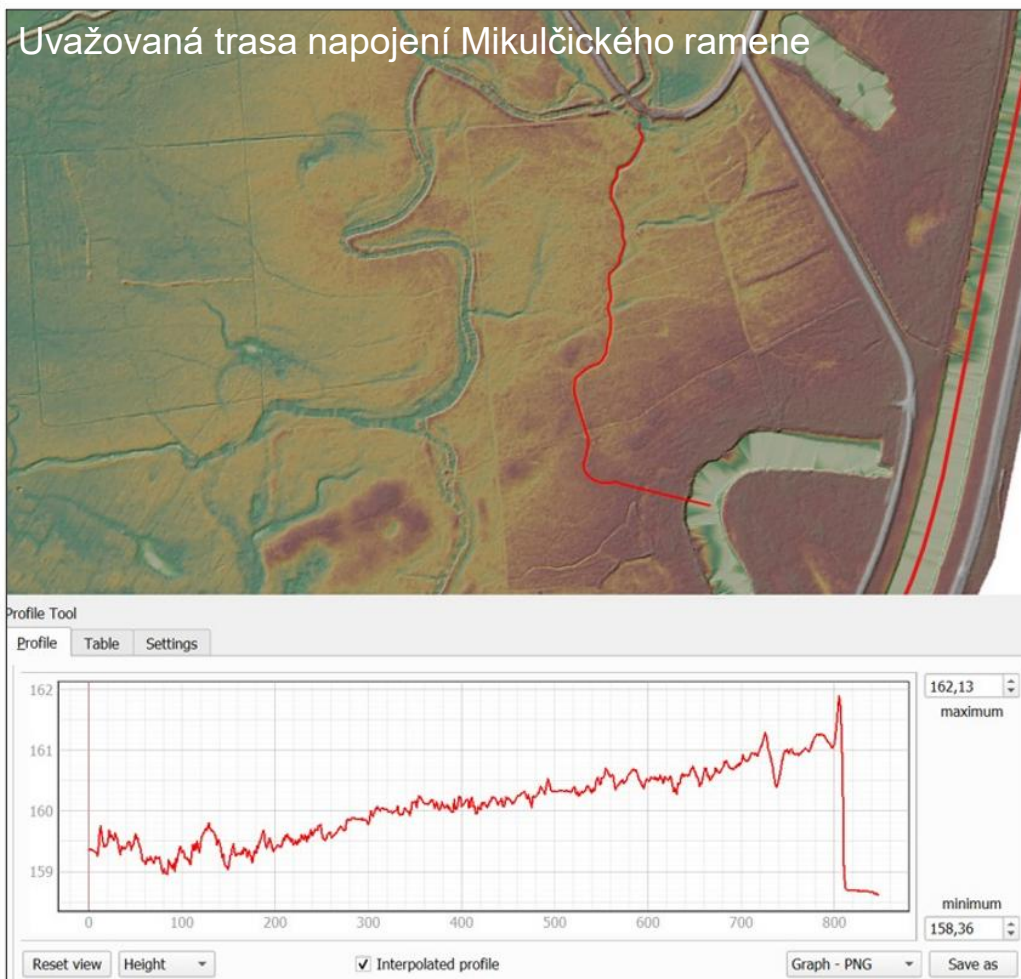
Náklady: 11,49 mil. Kč

Lesy ČR, s.p. připravují další projekty:

- Napojení Mikulčického ramene řeky Moravy na revitalizační systém vody Teplého járku
- IV. etapa revitalizací na polesí Tvrdonice
- Revitalizace Mlýnského náhonu u Břeclavi

Projekčně připravuje Správa toků - oblast povodí Dyje LČR.

LESYČR

DĚKUJÍ ZA POZORNOST

Ing. Jan Dovrtěl

Lesy ČR, s.p., Lesní závod Židlochovice, Tyršova 1, 667 01 Židlochovice

✉ jan.dovrtel@lesy-cr.cz

